

Jūs jau žinote, kas yra palaikymo ir pasipriešinimo linijos, japoniškos žvakės ir indikatoriai. Dabar jūsų ginklų arsenalas yra pakankamai didelis, kad galėtumėte sėkmingai prekiauti Forex rinkoje. Nepaisant to, vis dar yra keletas dalykų, kuriuos būtina žinoti – tai klasikinės kainos grafiko figūros padedančios ne tik nustatyti vyraujančią tendą, bet ir numatyti jo pokyčius.

Klasikinės Forex figūros

Dvigubas viršus ir dvigubas dugnas

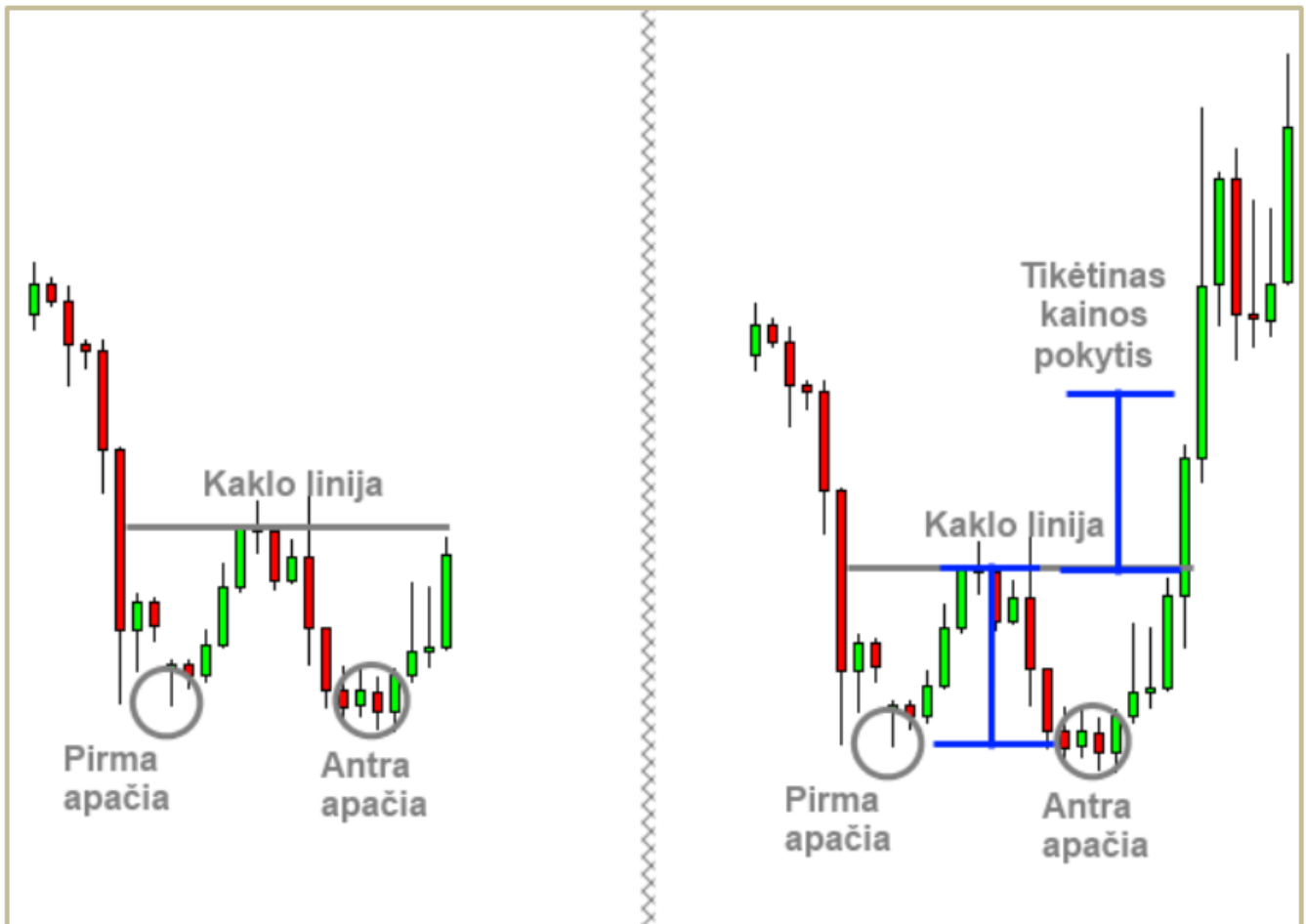
Dvigubas viršus – tai Forex figūra, išspėjanti apie valiutos kurso kritimą. Ši figūra susidaro iš 2 viršūnių. Paveikslėlyje matote dvi viršūnes, susiformavusias po stipraus kylančio trendo.

Atkreipkite dėmesį, kad antroji viršūnė nepajėgė pakilti aukščiau pirmosios viršūnės maksimumo. Tai įspėja, kad pirkėjų spaudimas jau baigia išblėsti ir netrukus kaina pradės kristi. Susiformavus dvigubai viršūnei, pardavimo sandorį atidaryti reikėtų tuomet, kai valiutos kursas nusileidžia žemiau kaklo linijos (tai padidina tikimybę, kad kaina nebekils į viršų).

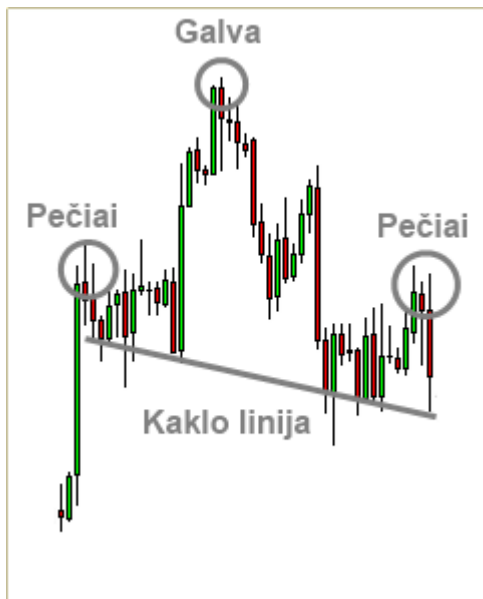
Kaip ją nustatyti? Kaklo linija bus pirmasis atšokimas nuo pirmosios viršūnės, todėl horizontalią liniją reikia brėžti ties šia vieta. Kaklo liniją brėžkite ties atsidarymo ir užsidarymo kainomis, o ne per minimumus/maksimumus. Mes taip pat galime apytiksliai apskaičiuoti, per kiek punktų kaina turėtų nukristi – šis atstumas bus apytiksliai lygus atstumui nuo Forex figūros viršūnės iki kaklo linijos (žiūrėti į mėlyną liniją paveikslėlyje).

Dvigubas dugnas – ši Forex figūra signalizuoja apie valiutos kurso brangimą. Jei dvigubas viršus susidarė iš dviejų viršūnių, esančių tame pačiame kainų lygyje, tai dvigubas dugnas – susidaro iš tame pačiame kainų lygyje esančių dviejų dugnų. Ši figūra susiformuoja kainai krentant, kuomet antrą kartą iš eilės kaina nesugeba nukristi žemiau pirmojo dugno minimumo. Susiformavus dvigubam dugnui pirkimo sandorį reikia atidaryti tuomet, kai kaina pakyla virš kaklo linijos. Mes taip pat galime apytiksliai apskaičiuoti, per kiek punktų kaina nukris – šis atstumas bus apytiksliai lygus atstumui nuo figūros viršūnės iki kaklo linijos (žiūrėti į mėlyną liniją paveikslėlyje).

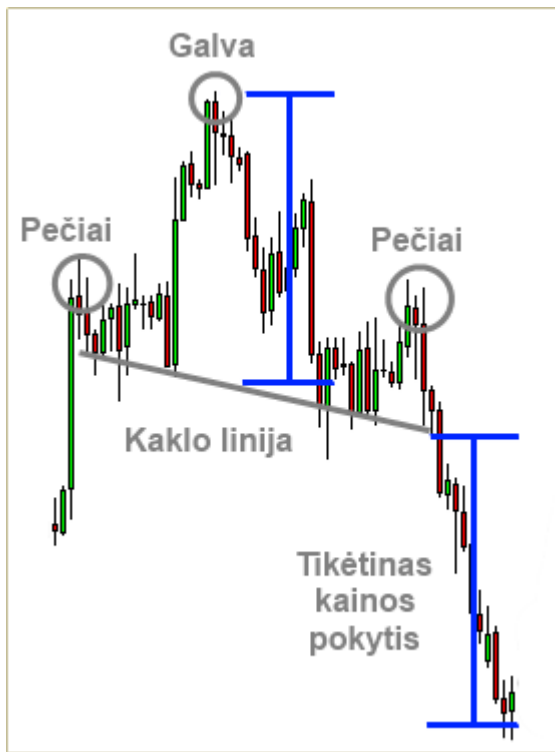

Forex figūros: galva ir pečiai

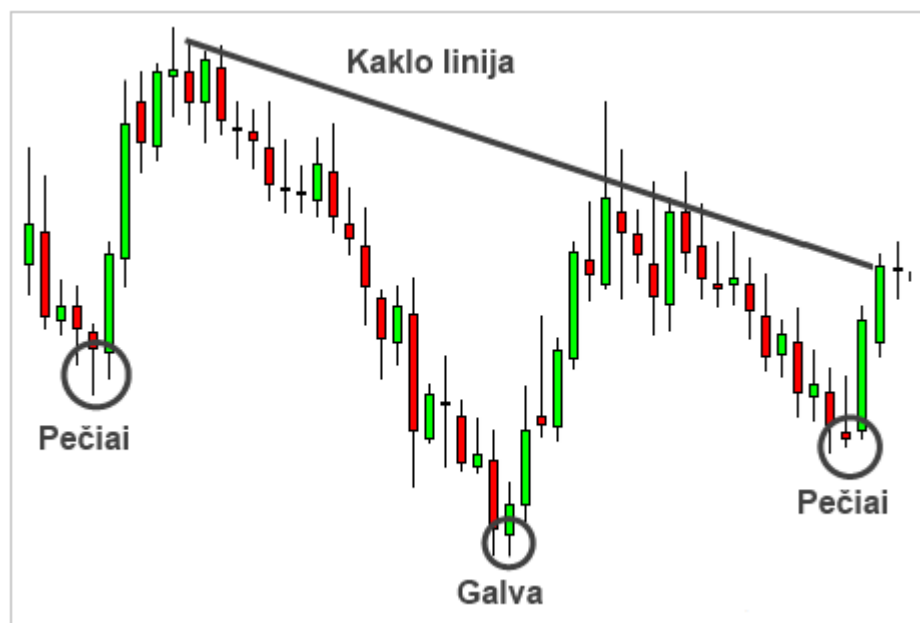
Galvos ir pečių Forex figūra yra trendo apsisukimo signalas. Ši figūra sudaryta iš pirmosios viršūnės (kaklo linijos pradžia), antros, aukštesnės viršūnės (galva) ir trečios viršūnės (kaklo linijos pabaiga), kuri yra žemiau nei antroji. Kaklo linija brėžiama po pečių užsidarymo kainomis. Kaklo linija gali kilti, leistis arba būti horizontali, tačiau jei kaklo linija yra besileidžianti, yra didesnė kainos kritimo tikimybė.

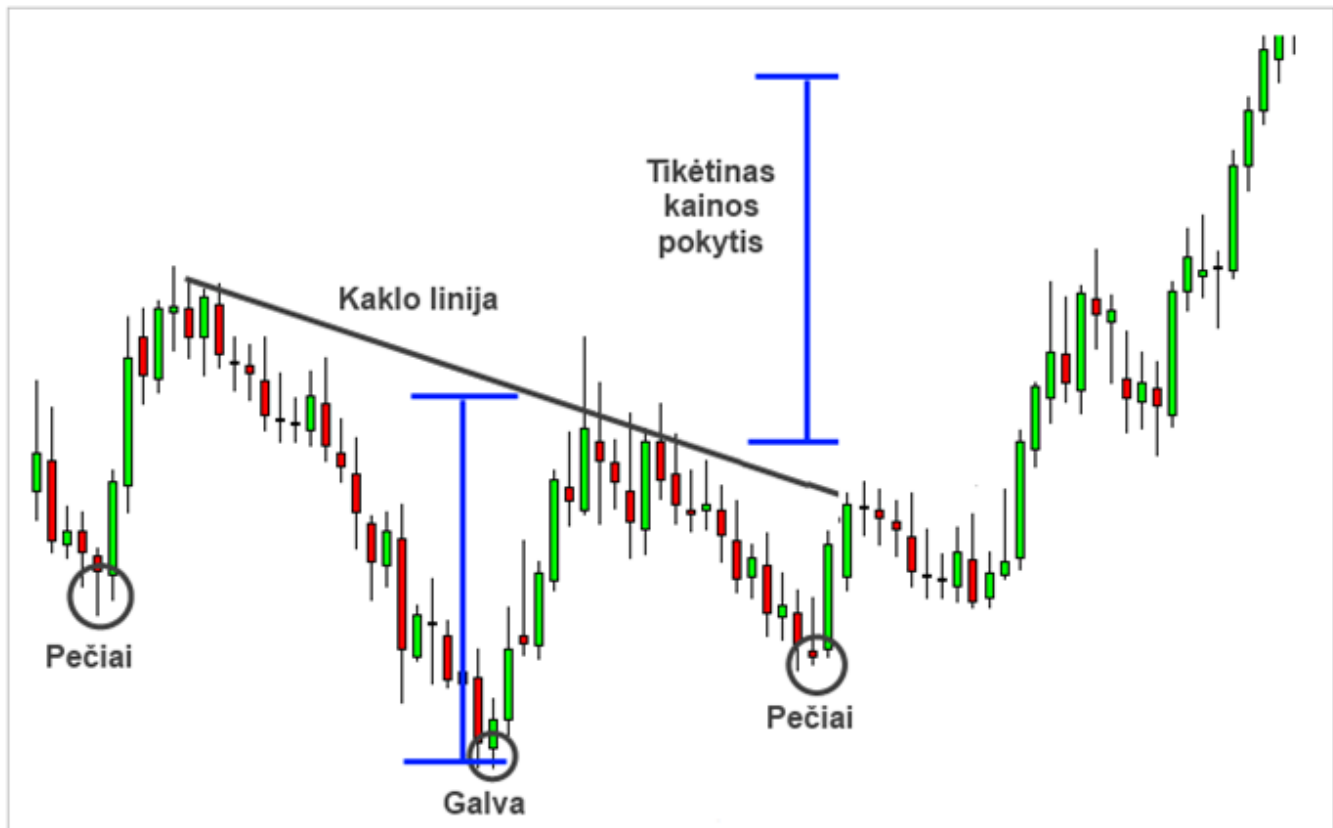
Pateiktame pavyzdyje viršuje labai aiškiai matoma galvos ir pečių figūra. Galva yra pati aukščiausia viršūnė. Pečių viršūnės negali viršyti galvos viršūnės. Trečiosios viršūnės maksimumas dažniausiai būna žemesnis nei pirmosios. Pamačius šią figūrą, turėtumėte įeiti į rinką, kai kaina nukris žemiau kaklo linijos. Tai saugiausias momentas atidaryti pardavimo poziciją. Taip pat galite apytiksliai apskaičiuoti, kiek kaina sumažės - ji turėtų nukristi tiek, kiek yra atstumo tarp galvos ir kaklo linijos (žr. paveikslėlį).

Atvirkščia galva ir pečiai – tai tokia pati figūra, tačiau vietoj to, kad ji kiltų į viršų, ji leidžiasi žemyn. Ji formuojasi lygiai taip pat kaip ir galva, ir pečiai – pirmoji apačia, antroji apačia žemesnė nei pirmoji, o trečioji apačia aukštesnė nei antroji ir aukštesnė nei pirmosios apačios viršūnė. Ši figūra susiformuoja po krentančio trendo ir signalizuoja pasikeitimą į kylantį trendą.

Pateiktame pavyzdyje galite matyti, kad tai tokia pati galvos ir pečių figūra, tik apversta aukštyn kojomis. Tokiu atveju pirkimą geriausia atidaryti po to, kai kaina pakyla virš kaklo linijos. Kaina kils tokį atstumą, kokį sudaro atstumas nuo galvos iki kaklo linijos.

Forex figūros: pleištai

Pleištai signalizuoja trendo pauzę. Kai susiduriate su šia Forex figūra, tai signalas, kad spekuliantai yra vis dar neapsisprendę, ką daryti – pirkti ar parduoti. Pleištai gali signalizuoti ne tik esamo trendo pabaigą, bet ir esamo trendo tęstinumą.

Kylantis pleištai – susiformuoja kai kaina įsitvirtina viename lygyje: kaina tai kyla, tai leidžiasi nuolat mažėjančiame intervale. Pleištai formuojamas jungiant kainos minimumus (nubrėžiama palaikymo linija), ir maksimumus (nubrėžiama pasipriešinimo linija). Tai tas pats, kas palaikymo ir pasipriešinimo lygiai, tačiau su viena išlyga – linijos suformuoja savotišką trikampį. Pleištai signalizuoti gali tiek trendo pasikeitimą, tiek jo tęstinumą. Panagrinėkime abu atvejus.

Kaip manote kuria kryptimi pasuks kaina?

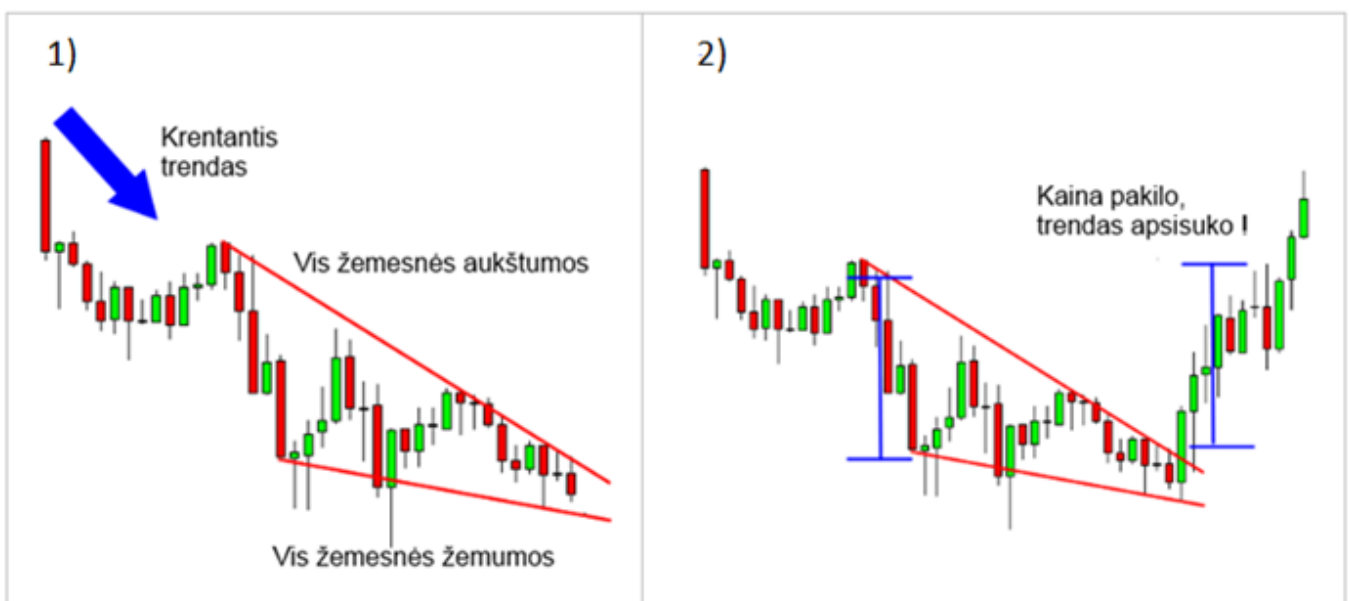

Kylančio trendo metu susiformavęs kylantis pleištas signalizuoja apie trendo pasikeitimą. Krentančio trendo metu susiformavęs kylantis pleištas signalizuoja apie trendo tęstinumą (žr. pav.).

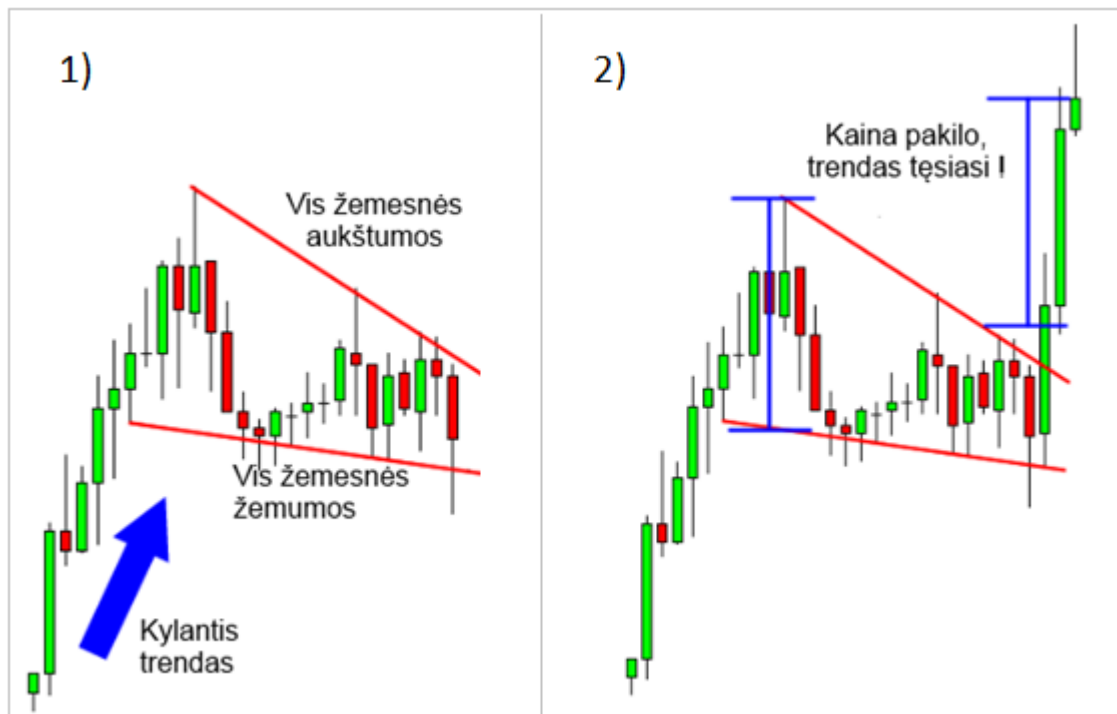

Krentantis pleištas - kaip ir kylantis pleištas gali būti signalas apie esamo trendo apsisukimą arba jo tęstinumą. Pažiūrėkime, kaip jis atrodo ir kaip jis veikia:

Krentantis pleištas susiformuoja krentančio trendo metu ir signalizuoja apie trendo pasikeitimą (žr. pav.). Kaina nukrenta apytiksliai tiek, koks yra skirtumas tarp pleišto palaikymo ir pasipriešinimo lygių pleišto pradžioje (mėlyna linija).

O štai kaip atrodys krentantis pleištas, išspėjantis apie esamo trendo tęstinumą:

Turbūt dabar jau visiškai susipainiojote, kada pleištas signalizuoja kainos kritimą, o kada brangimą, tad parengėme jums santrauką.

Kylantis pleištas

- Signalas apie trendo apsisukimą bus tuomet, kai matome kylantį pleištą kylančiame trende.
- Signalas apie trendo tęstinumą bus tuomet, kai matome kylantį pleištą krentančiame trende.

Krentantis pleištas

- Signalas apie trendo apsisukimą bus tuomet, kai matome krentantį pleištą krentančiame trende.
- Signalas apie trendo tęstinumą bus tuomet, kai matome krentantį pleištą kylančiame trende.

Paprasciau tariant, pleištas signalizuoja trendo apsisukimą tuomet, kai trendo ir pleišto kryptys sutampa. Kai pleišto ir trendo kryptys yra priešingos – tai signalizuoja apie trendo

tęstinumą.

Forex figūros: stačiakampiai

Stačiakampiai yra tokios Forex figūros, tarp kurių viršutinių ir apatinių sienų (palaikymo ir pasipriešinimo linijų) susidaro fletas, apie kurį jau esame kalbėję ankščiau. Stačiakampis signalizuoja apie esamo trendo tęstinumą. Ši figūra taip pat reiškia meškų ir bulių kovos išsikvėpimą, kai kaina tiesiog dreifuoja panašiu kursu tarytum tikrindama stačiakampio viršų ir apačią, tačiau niekaip nesugebėdama jų pramušti.

Stačiakampio Forex figūros gali būti dviejų rūšių – bulių ir meškų. Taigi, apie kiekvieną iš jų trumpai.

Meškų stačiakampis susidaro tuomet, kai esant krentančiam trendui kaina kuriam laikui įsitvirtina tame pačiame lygyje. Po kurio laiko kaina pradeda toliau kristi – tęsiasi krentantis trendas. Mes taip pat galime apytiksliai pamatuoti per kiek punktų nukris kaina – apytiksliai tiek, koks atstumas tarp stačiakampio viršutinės ir apatinės linijos. Žinoma, šį punktų kiekį kaina gali ir viršyti, kaip parodyta pavyzdyje.

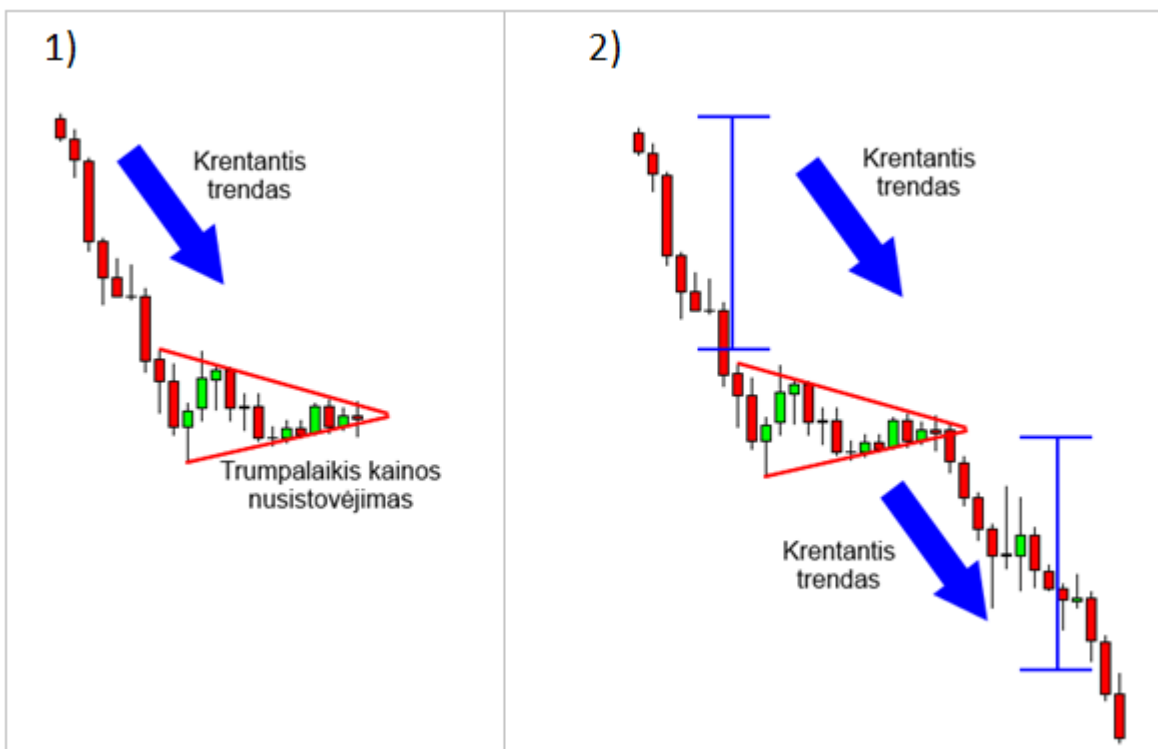
Bulių stačiakampis - priešingai nei meškų stačiakampis, susidaro kylančiame trende. Bulių stačiakampis išpėja apie tolimesnę kainos brangimą. Pažvelkime, kaip tai atrodo:

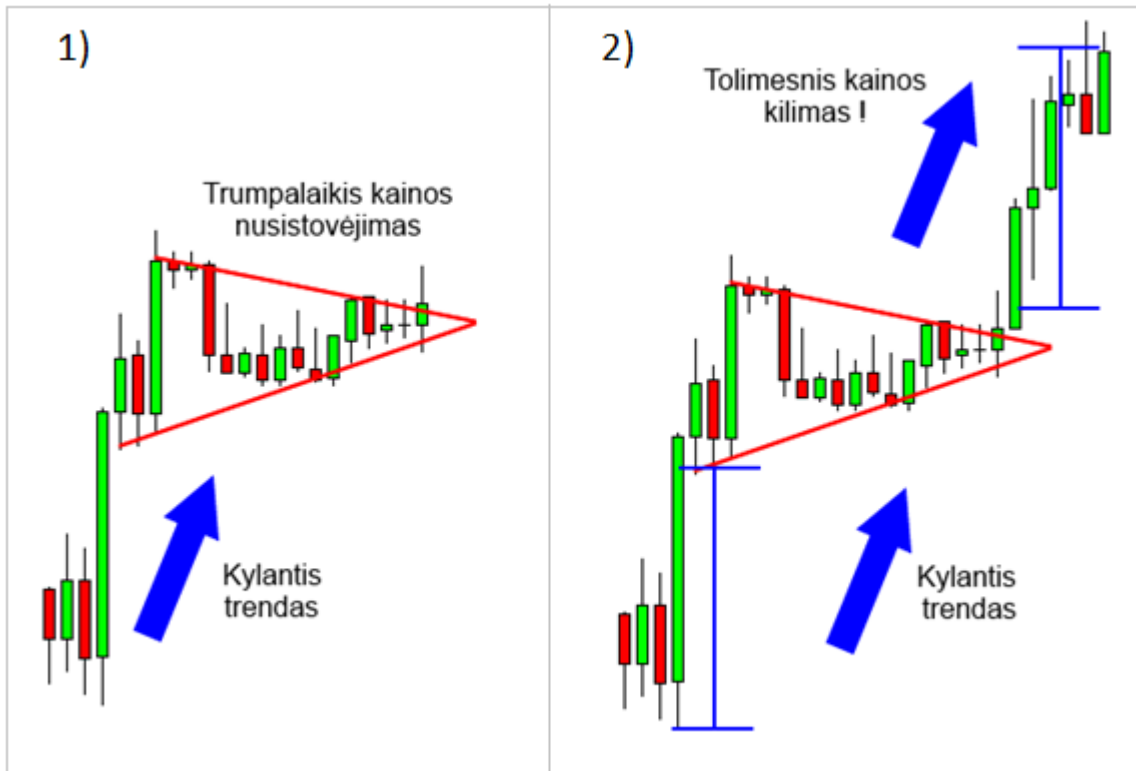
Forex vėliavos

Kaip ir stačiakampiai, taip ir vėliavos signalizuoja apie esamo trendo tęstinumą. Kai tęsiasi stiprus kylantis/krentantis trendas pirkėjai/pardavėjai, dažniausiai sustoja „pailsėti“, kad toliau galėtų tęsti pradėtus darbus. Šiame „ilsėjimosi“ momente, kaina nusistovi tam tikrame lygyje, susiformuoja nedidelis trikampis. Trendas atrodo tarsi stiebas, o trikampis yra tarsi prie stiebo pritvirtinta vėliavėlė.

Meškų vėliava susiformuoja po stataus ir stipraus kainos kritimo. Tuo momentu, kai susidaro vėliava, vieni pardavėjai fiksuoja pelną, kiti toliau pardavinėja. Šiuo laikotarpiu kaina nusistovi tam tikrame lygyje. Po vėliavos seka tolimesnis kainos kritimas. Taigi, meškų vėliava yra kainos kritimo ženklas. Per kiek punktų kaina nukris, galime apytiksliai apskaičiuoti pagal atstumą nuo stataus trendo kritimo pradžios iki vėliavos palaikymo lygio (mėlyna linija).

Bulių vėliava susidaro po stipraus ir stataus kainos kilimo. Susiformavus vėliavai, kaina nusistovi, o po to seka tolimesnis kainos kilimas.

Forex trikampiai

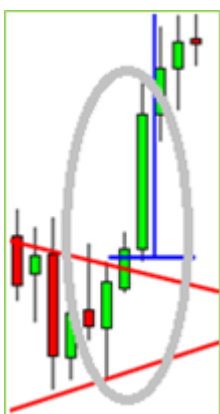
Simetriški trikampiai - tai tokios Forex figūros, kurios gaunamos sujungus grafiko minimumus ir maksimumus su palaikymo ir pasipriešinimo linijomis gaunant simetrinį trikampį. Šios Forex figūros formuojamos su vis žemesnėmis aukštumomis ir vis aukštesnėmis žemumomis. Atsiranda vaizdas, jog grafikas siaurėja. Per šį laikotarpį kaina nusistovi tam tikram lygyje.

Kai pasipriešinimo ir palaikymo linijos pamažu artėja link susikirtimo, tai ženklas, kad kaina tuoj pradės kilti arba leistis. Tačiau kaip nustatyti, ką ji darys? Jūs to tiksliai nustatyti ir negalite. Jūs turite stebėti kaip kaina elgiasi, kokios japoniškos žvakės ir jų figūros formuojasi ir kuriuo momentu kaina pramuša trikampio palaikymo-pasipriešinimo lygį ir įeiti į rinką kartu su trendu.

Kaip matote iš šio pavyzdžio kaina pramušė pasipriešinimo lygį tuomet, kai susiformavo japoniškų žvakių figūra „trys balti kareiviai“.

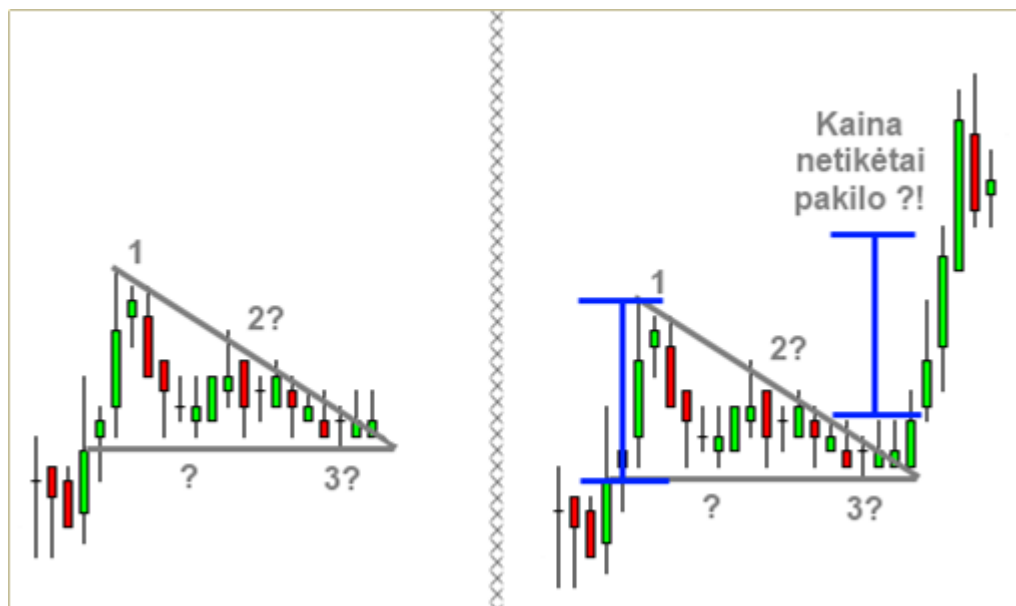
Mes taip pat galime apytiksliai apskaičiuoti kiek kaina pakils/nusileis - kaina turėtų pakilti per tokį patį atstumą, kaip atstumui tarp palaikymo ir pasipriešinimo linijų pradžios.

Kylantis trikampis - šis trikampis susidaro iš horizontalios pasipriešinimo linijos su vis aukštesnėmis palaikymo linijos žemumomis.

Šiame pavyzdyje matome, kad pirkėjai įgauna vis daugiau jėgos – formuojasi vis aukštesnės žemumos. Jie spaudžia pasipriešinimo liniją, todėl natūralu, kad turės įvykti persilaužimas. Tačiau klausimas į kurią pusę? Ar pirkėjams pavyks pramušti pasipriešinimo liniją, ar pastaroji bus per stipri? Dauguma vadovėlių jums atsakytų, kad labiausiai tikėtina, jog pirkėjams pavyks ir jie pramuš pasipriešinimo liniją. Tačiau vis dėl to, išlieka tikimybė (ir su patirtimi tai pasitvirtins), kad kartais, būna tiesiog per mažai perkamosios galios ir pasipriešinimo linija nebūna pramušta. Greičiausiai kaina kils, tačiau, pamatę šią figūrą, turėtumėte būti atsargūs ir pasiruošę kainos pokyčiui į abi puses.

Krentantis trikampis – tai toks pats trikampis kaip ir kylantis, tik vietoj horizontalios pasipriešinimo linijos, jis turės horizontalią palaikymo liniją ir vis žemėjančias aukštumas.

Šiame paveikslėlyje matote, kad kaina palaipsniui formuoja vis žemesnes aukštumas – pardavėjai pradeda įgauti persvarą prieš pirkėjus. Dažniausiai kaina vis dėl to pramuša palaikymo liniją ir toliau krenta, tačiau, kaip ir ankstesniame pavyzdyje, visuomet yra galimybė, kad įvyks priešingai. Gera naujiena ta, kad jums nebūtina numatyti kaip elgsis kaina, užteks žinoti, kad nuo tos ribos ji arba pradės kristi, arba kils. Tokiu atveju, mes atidarome poziciją virš pasipriešinimo linijos ir po palaikymo linija (nepamirškite stop loss funkcijos!). Šiuo atveju, kaina pakilo ir atpirko jūsų pardavimo pozicijos nuostolį pakildama atstumą, tolygų trikampio aukščiui.

Stop loss naudojimas

Taigi, nagrinėdami įvairias figūras pastebėjome, kad yra keletas figūrų tipų:

- Trendo apsisukimo Forex figūros
- Trendo tęsimosi Forex figūros
- Abipusės Forex figūros

Todėl norėdami apsaugoti nuo galimų pavojų, siūlome naudoti stop loss, kaip pagalbininką ir bendražygį norint uždirbti bei apsaugoti pinigus. Norint saugiai prekiauti ir tinkamai naudoti stop loss panagrinėkime kiekvieną figūrų tipą atskirai.

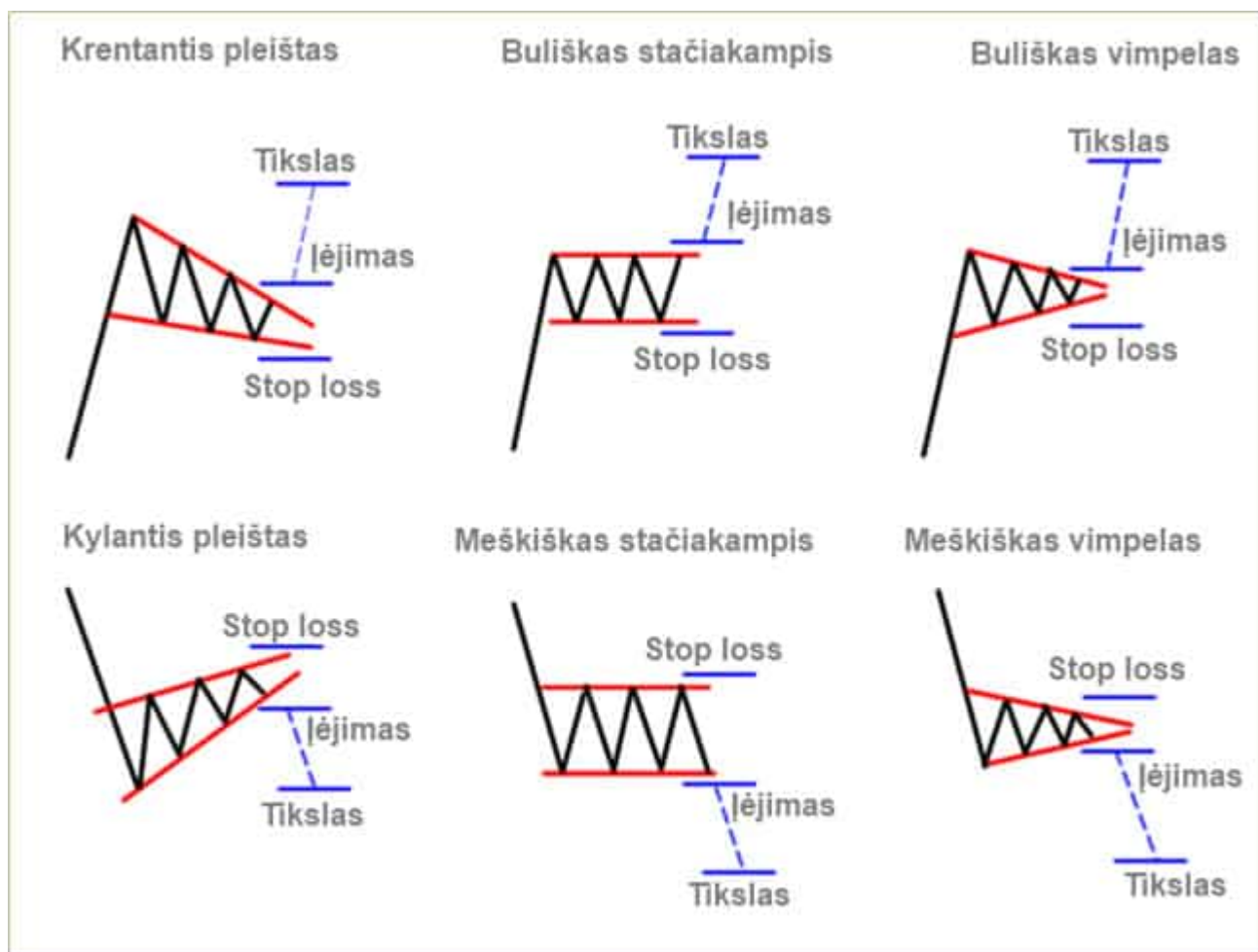
Trendo apsisukimo Forex figūros – tai tokios figūros, kurios mus išpėja, kad artėja trendo apsisukimas. Jei pastebite kurią nors trendo apsisukimo figūrą kylančiame trende, tai yra signalas, kad prasidės krentantis trendas, jei krentančiame trende – kylantis.

Kaip matote paveikslėlyje, atidaryti sandorį reikia tuomet, kai kaina „išlenda“ už Forex figūros ar kaklo linijos. Stop loss ribas galite nustatyti tokias, koks tikėtina kainos kilimas/kritimas. Pavyzdžiui:

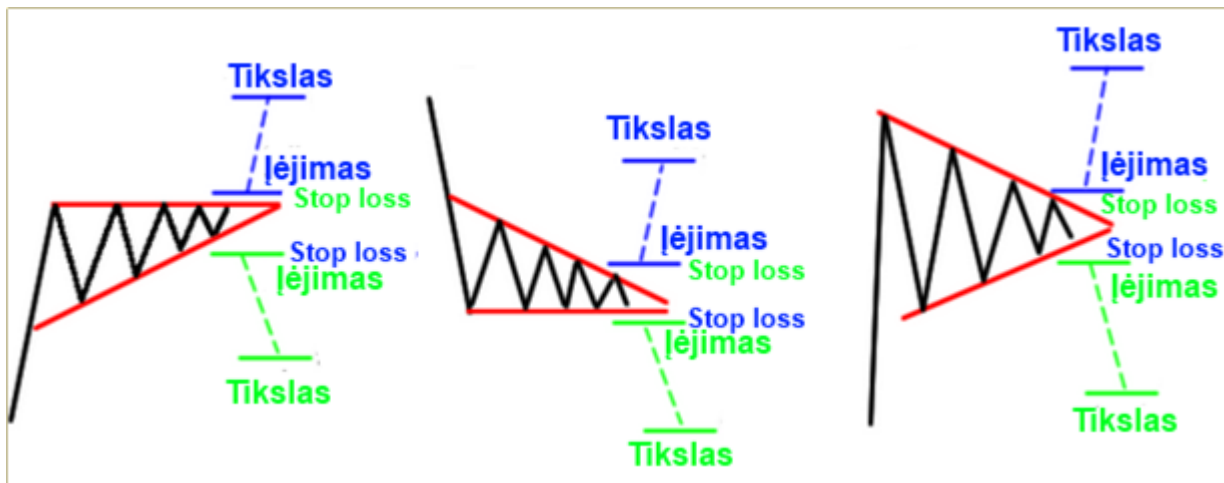

Tikėdamiesi, kad už sandorį gausime 60 punktų, galime stop loss statyti už 30 punktų, nuo pozicijos atidarymo. Taigi, mes prekiautume santykiu 1:2 (kaip tai parodyta pirmajame pavyzdyje su trendo apsisukimo figūromis). Tačiau, galima statyti stop loss ir už 10 punktų, tuomet mes prekiautume santykiu 1:6 - mes rizikuojame 10 punktų, kad uždirbtumėme 60. Tai yra rizikos valdymas, todėl turėtumėte nuspręsti patys, kaip prekiauti jums yra priimtinau.

Trendo tęstinumo Forex figūros - tai tokios figūros, kurios mus įspėja, kad trendas neapsisuks ir tęsis toliau. Štai kaip galėtų atrodyti jūsų pozicijos ir stop loss prekiaujant su žemiau pateiktomis figūromis:

Abipusės Forex figūros - tai tokios figūros, kuriose yra sunku nustatyti ar kaina kris ar kils. Šias figūras sudaro kylantis, krentantis ir simetrinis trikampiai. Tačiau pavyzdyje pateiktas stop loss ir pelno santykis (1:2) yra tik pasirinktas ir pagal jūsų rizikos toleravimą gali būti pakeistas į jums labiausiai patinkantį.

Pabaigai

Sveikiname jus baigus dar vieną pamoką apie techninę analizę. Dabar jūsų ginklų arsenalas dar labiau prasiplėtė. Jūs jau turite pakankamai daug žinių ir žinote, kaip jas taikyti prekyboje darant techninę analizę. Stenkitės jungti skirtingus techninės analizės būdus ir ieškoti savo prekybos strategijos.

13. pamoka. [Divergencija](#)

Nelik abejingas: įvertink straipsnį - pasidalink su draugais...

Straipsnį parengė: Justinas J. ir Simonas Adomavičius